

AKO JE TO DVOBOJ

Mihajlo Pantić i ja sedimo u autobusu. Putujemo na književno veče. Putujemo u Bor. Sedimo na prvom paru sedišta, onom odmah iza vozača. Povremeno pričamo, povremeno ćutimo...

A onda svemu ovome dodajte – kada se mine kroz Paraćin, kada se savlada prevoj Čestobrodica, priroda je predivna. Homolje se već naslućuje. Šume kao da su manje proredene od tajni, nešto drevno bubri u vlazi rađanja. Mi sedimo, razgovaramo ili ćutimo, gledamo uokolo, a autobus se kreće polako, toliko polako da se čini kako imamo vremena da vidimo sve: stablo obavijeno bršljanom, sokola koji „šestari“, beskorisno veliku, raskošnu kuću, čvrsto zatvorenih prozora, jer domaćin živi u inostranstvu, odmah do nje manju, naherenu, provirelih slabina od cigala, ispred koje sedi dedica i verovatno satima zuri u nebo... Autobus se kreće polako, toliko polako da se čini kako imamo vremena da vidimo baš sve.

Vozač često zaustavlja autobus mimo utvrđenih stanica. Prima namernike. Većinu tih, za nas novih saputnika – on očigledno dobro poznaje. Linija jeste međugradska, ali ljudi imaju svoje poslove i mimo gradova. Usukan šumar vozi se svega nekoliko kilometara. Pa neki razdragani školarci koji nemaju za karte... Namršten čovek srednjih godina, taj ne ulazi, on ima „samo jednu reč za onu pobegulju u narednom selu“. Govori vozaču: „Čekaće te kod potoka. Zamoli je da dođe kući večeras. Kaži da joj neću ništa. Kaži joj da nam je dete bolesno...“ Vozaču se ne žuri. On dobro poznaje te ljude. Zna on njihove potrebe i nije mu teško da im udovolji, nije mu teško da prenosi njihove zamotuljke i poruke, da se zaustavi baš tamo gde oni žele, pa čak da se zaustavi i samo zato da bi nekoga pitao za zdravlje.

Ruku na srce, ni Mihajlu Pantiću ni meni – ništa od ovoga ne smeta. Ne žurimo se. Imamo kada da stignemo na književno veče zakazano u Boru. Čini nam se da imamo vremena da osmotrimo sve... I ovde bi priča o tom putovanju lagano trnula – da autobus naglo ne koči, da i sam vozač nije iznenađen prilikom koja mu je preprečila drum. Crven u licu, prilično nesigurnog hoda, očigledno dobro pripit, sve ovo postaje jasno kada novi saputnik stupi u autobus. Nastavljamo. Da, i vozač je iznenađen, biće da ga takvog nije često viđao. Onaj čovek se smeška, jedva stoji kraj prvih vrata, povremeno bi da nešto zapeva... Vozač ga, s vremena na vreme, pogleduje. Ali, ništa ne govori. Sve traje. Sve ima svoje vreme. Tek posle dvadesete ili dvadeset pete krivine, ovlaš, kao usput, vozač pita onog čoveka: „Gde si, zemljače, bio?“ Naš novi saputnik se ispravlja, prsi se, podiže podbradak i zaplićući jezikom svečano odgovara: „Išao sam kod budućih prijatelja da probam vino!“ Vozač čini potvrđan pokret glavom. Kao da hoće da kaže kako je taj odlazak kod budućih prijatelja, da bi se probalo vino za svadbu, nešto ujedno veoma važno i sasvim opravdano. Kao da hoće baš to da saopšti, mada izgovara samo: „!? Kakvo je bilo?“ Pripiti putnik se još više ispravlja, širi osmeh i odgovara rečju: „Dobro!“ Jedna reč, a u nj

toliko stalo. Dobro vino. Dobra kuća. Dobri domaćini, ti budući prijatelji. Biće svadbe. Biće veselja. Biće dece. Biće unučića. Biće svega... Hej, biće svega! Niko više ništa ne govori, ni glasa, ali sve ovo kao da se podrazumeva – biće svega!

U isti čas, Mihajlo Pantić i ja se okrećemo jedan ka drugome. Vidim u njegovim očima ono što on sigurno vidi u mojim očima. Početak priče. Celu priču. U isti čas, bez reči, obojica pokušavamo da pronađemo olovke. Da zapišemo ovo sve, što se pokazalo u onome malom „Išao sam kod prijatelja da probam vino.“ I jedan i drugi pokušavamo da pronađemo olovke, gotovo grčevito preturajući, Mihajlo Pantić po džepovima sakoa, ja po svojem rancu. Pravi mali dvoboj. Ko će pre? Ko će pre da... Mihajlo Pantić prvi pronalazi olovku i nekakvo parčence papira, pobedonosno izgovarajući: „Moje!“ Pomiren, kao da sam izgubio dvoboj, ako je to bio dvoboj, odgovaram „Tvoje!“ Vozač nas gleda „u retrovizoru“ i kao da se čudi, pa sleže ramenima, Bogo moj, kakvih sve putnika ima. Čovek koji je išao da proba vino jedva stoji, zamišljen je, ali osmehnut, mora da prebira šta li će sve lepo da mu se dogodi... Mihajlo Pantić zapisuje onu rečenicu, početak priče. Ja gledam kroz prozor. Nije mi baš pravo. Ne zato što sam izgubio, rečenica je otišla „u prave ruke“. Krivim sebe što nikada ne znam gde mi je olovka, što sam dopustio da se uzoholim, da pomislim kako se u ovom našem autobusu, što putuje tako sporo, sve vidi i sve već zna.

* * *

Mnogo godina kasnije, pokušavajući da sačinim uvodno slovo za jedno književno veće Mihajla Pantića, iščitavajući knjigu priča *Ako je to ljubav*, opet sam se setio izgubljenog dvoboja. Ako je to bio dvoboj. Setio sam se svega već posle prve stranice, one na kojoj je bio upisan moto zbirke, moto koji je glasio: „Pogni se, ali samo da bi voleo“. I odmah sam, sećajući se našeg dvoboja, ako je to bio dvoboj, taj moto „Pogni se, ali samo da bi voleo“ u mislima preinačio u „Podigni olovku, ali samo da bi napisao priču“. Sve drugo je manje važno. Podigni olovku, ali samo da bi napisao priču.

Eto, nisam odmakao dalje od prve stranice, a mislim da sam koliko-toliko uspeo da vam posređujem kakav je Mihajlo Pantić pisac. I koliko je brz, kada treba podići olovku. Ali, pre svega, kako ume da prepozna i izdvoji priču. Kao pisac, uveren sam da nema veće pohvale za pisca. Sve ostalo je manje ili više obuhvatna analiza.

* * *

Naposletku, ne mogu a da ne dodam, siguran sam da bi i Mihajlo Pantić dodao, nadam se da je ono vino, između prevoja Čestobrodica i Homolja, zaista bilo dobro, da je bilo veselja, da se prijatelji i danas dobro slažu, da mladenci imaju decu, da ima unučića, da ima svega... Kako je i red – kada priča ispočetka krene dobro.

Kao i onda, kada sam izgubio dvoboj, ako je to bio dvoboj, kažem: „Tvoje, Mihajlo Pantiću!“